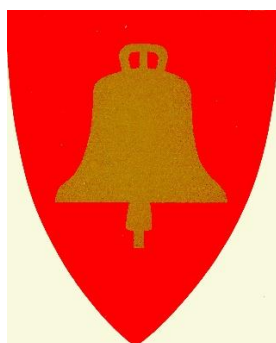

*FRIVILLIGMELDING
TOLGA KOMMUNE
2023 – 2027*

Vedtatt i KST-sak 65/23, 26. oktober 2023

Innhold

Innledning.....	3
Frivillighet i Norge	3
Sentrale føringer.....	4
De ti frivillighetspolitiske bud	4
Frivillighet	5
Frivillighet og folkehelse	5
Frivilligheten i Tolga kommune.....	6
Lokale føringer.....	6
Status.....	6
Økonomiske stimuleringsmidler.....	6
Tolga frivilligsentral.....	7
Hovedfunn og ønsker avdekket hos frivilligheten	7
Fremtidens frivillighet i Tolga kommune	8
Visjon og mål	8
Handlingsplan for Tolga kommune	9

Innledning

Frivilligheten er en bærebjelke i lokalsamfunnet og bidrar med store verdier. Frivillig innsats bidrar til verdifull aktivitet på en rekke områder og er et supplement til kommunens tjenester. Frivilligheten har stor betydning for innbyggernes helse og trivsel, og den skaper positive møteplasser og gode folkehelseiltak. En mangfoldig og levende frivillighet er av grunnleggende betydning for gode lokalsamfunn.

Tolga kommune ønsker å være tilrettelegger og støttespiller for frivilligheten. Frivilligmeldingen bygger på det overordnede prinsippet om frivilligheten som en uavhengig og selvstendig samfunnssektor. Denne meldingen er et første steg i arbeidet med å forsterke og systematisere samhandlingen mellom kommunen, frivillig innsats og frivillige organisasjoner. Den skal skape legitimitet for innsatsen som frivillige i kommunen gjør, skape felles forståelse rundt dagens status og legge til rette for forenklede rammer og retningslinjer for samarbeidet.

Frivillighetspolitikken skal støtte opp om mangfoldet og omfanget av aktiviteter som frivilligheten representerer innenfor de fleste samfunnssektorer, og tar sikte på å legge til rette for en mer bærekraftig frivillighet og gode forutsigbare vilkår for frivilligheten. Et grunnleggende prinsipp i kommunens frivillighetsarbeid er at det skal være enkelt å være frivillig i lokalsamfunnet. Gjennom dette prinsippet skal en bidra til en bedre samfunnsutvikling.

Frivillighet i Norge

Frivillig arbeid har lang tradisjon i Norge. I dagens samfunnsutvikling flyttes grenser mellom offentlig virksomhet, privat næringsliv og det sivile samfunn. Det har vokst frem en erkjennelse av at det offentlige ikke kan løse alle oppgaver, og at dette kanskje heller ikke er ønskelig. Frivillige aktører gjør en betydelig samfunnsinnsats. På ulike arenaer inngås gjensidig forpliktende samarbeid mellom likeverdige partnere for å få oppgaver løst. De kommunale tjenestene nyter godt av dette. Frivilligheten er en stor ressurs for tjenestene, og bidrar for eksempel til ekstra aktivitet og samvær for ulike grupper. Det frivillige arbeidet tar ikke fra kommunen ansvaret, men gir det lille ekstra inn i tjenestene.

De siste årene har det frivillige arbeidet gjennomgått en forandring. Felleskapskulturen og dugnadsviljen står fortsatt sterkt, men enkeltmennesker synes ikke i samme grad å ville delta i tradisjonelt forpliktende organisasjonsarbeid. De vil i større grad engasjere seg ad-hoc, i kortvarige oppdrag. Dette kalles «Den nye frivilligheten». Det oppstår nye organisasjoner som ikke nødvendigvis er medlemsbaserte, og det dannes lokale organisasjoner uten nasjonale ledd.

Seks trender for frivilligheten

- Antallet medlemmer i organisasjonene **synker**, men nordmenns tidsbruk på frivillighet er stabil.
- Organisasjonene må tilpasse seg **mer selektive** deltakere og frivillige.
- Organisasjonene **svekkes** i områder der folkebevegelsene tradisjonelt var sterke.
- Antallet nasjonale organisasjoner øker, blant annet hjulpet av **digitalisering**.
- Det blir **færre religiøse** organisasjoner.
- Forholdet mellom **stat og sivilsamfunn** er i endring.

INSTITUTT
FOR SAMFUNNS-
FORSKNING

Sentrale føringer

«Frivilligheita - sterk, sjønstendig, mangfaldig.» St. mld. 10 (2018-2019)

Plattform for samspill og samarbeid mellom frivilligheten og kommunal sektor (2017-2020) KS og Frivillighet Norge

Stortingsmeldingen presenterer regjeringens frivillighetspolitikk og har et overordnet frivillighetspolitisk mål om å øke deltakelsen i frivillige organisasjoner og frivillig arbeid. Høy frivillig deltakelse er avgjørende for tilliten vi har til samfunnet. Deltakelse i frivillig arbeid hindrer utenforskap og fremmer inkludering. Frivillige organisasjoner gir innføring i demokratiske verdier, avdekker behov og finner nye løsninger. Frivillig innsats er helt avgjørende for den norske beredskapsmodellen og den bidrar til å sikre vår felles kulturarv, samt er viktig for folkehelsen.

De ti frivillighetspolitiske bud

1. Kjenn frivilligheten i din kommune.
2. Vedta en tverrsektoriell kommunal frivillighetspolitikk.
3. Anerkjenn frivillighetens egenverdi.
4. Forenkling gir mer frivillighet.
5. Tilrettelegg for frivillighetens egenutvikling.
6. Skap dialog med frivilligheten.
7. Anerkjenn og støtt opp om frivillighetens merverdi.
8. Gi frie midler.
9. Ikke konkurrer med frivilligheten.
10. Skap forutsigbarhet for frivilligheten.

De frivillighetspolitiske budene er utarbeidet av Frivillighet Norge, som er en interesseorganisasjon og et samarbeidsforum for frivillige organisasjoner. Frivillighet Norge skal arbeide for et best mulig samspill innen frivilligheten og aktivt fremme frivillighetens interesser i samfunnet.

Frivilligheten i Tolga kommune

Kommunens rolle er å samarbeide med frivilligheten og tilrettelegge for at den klarer seg selv. Kommunens bidrag er blant annet å tilby økonomiske tilskudd, lokaler, informasjon, råd, veiledning og formidling av kontakter. Kommunens tilretteleggerrolle har et dobbelt fokus:

- Den skal på den ene siden ha en rolle som tilrettelegger og støttespiller for en selvstendig frivillighet.
- På den andre siden skal kommunen motivere til, inklusive legge til rette for, frivillig innsats i kommunale tjenester. Frivillighet inn i kommunale tjenester skal bare være et supplement, ikke erstatte de kommunale tjenestene.

Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2027

Styringsplattformer for sektorene 2022-2030

Strategiplan for mottak, integrering og inkludering av flyktninger 2021-2024

Frivilligheten og dugnadsånden står sterkt i Tolga. Tilrettelegging for frivillig innsats er gjennomgående i kommunens planverk, og frivillighetens egenverdi er akseptert. Frivillig arbeid er en del av samfunnets grunnleggende verdier, som styrker opp om tilhørigheten og den generelle folkehelsen. Frivillig arbeid er også en viktig del av integrerings- og inkluderingsarbeidet i Tolga, som har bosatt mange nye landsmenn de siste årene, og vil fortsette å gjøre det i årene som kommer.

Status

Økonomiske stimuleringsmidler

Pr 2023 er det registrert 47 organisasjoner i Tolga kommune i Frivillighetsregisteret (Brønnøysundregisteret), pluss et titall andre foreninger som ikke er offentlig registrert. Kommunen forsøker å holde oversikt over alle aktive organisasjoner, men det krever at foreningene melder inn kontaktperson/styresammensetning til kommunen. Kulturområdet i kommunen har beskjedne midler til fordeling eller stimulering til disse foreningene, men det fins noen muligheter bl.a. gjennom fond for samskappingsprosjekter. For 2023 overfører Tolga kommune kr 628.000 til frivilligsentralen, hvorav

kr 205.000 utgjør kommunens egenandel. Tolga kommunes administrative ressurser innen kulturområdet er meget begrenset. Disse bistår frivilligheten med bl.a. søknader, i tillegg tilbyr kommunen frivilligheten gratis eller rimelige lokaler.

Tolga frivilligsentral

Tolga frivilligsentral er viktig for kommunen for å få realisert potensialet for frivillig innsats. Frivilligsentralen har som formål å legge til rette for enkeltpersoner og grupper i kommunen til å bruke seg selv i frivillig nærmiljøtjeneste ved å:

- Stimulere til økt frivillig innsats gjennom mobilisering av frivillige til ulike aktiviteter som styrker det sosiale nettverket til mennesker i lokalmiljøet.
- Være et kraftsenter og kontaktpunkt for mennesker, foreninger og det offentlige.
- Utvikle godt samarbeid mellom profesjonelle og frivillige.
- Være en møteplass for alle.
- Nå ut med informasjon om frivillig, sosialt arbeid.

Tolga kommune og Tolga frivilligsentral har en partnerskapsavtale fra 2014, som har til formål å avklare, systematisere og skape forutsigbarhet i samarbeidet mellom partene. Denne partnerskapsavtalen bør revideres jevnlig for å følge de rådende trendene i takt med samfunnets utvikling.

Siden 2017 har statens tilskudd til frivilligsentraler vært innlemmet i kommunenes rammetilskudd. Tilskuddet er den viktigste finansieringskilden for drift av sentralen. Fra 2021 skal ikke midlene fordeles mellom kommunene etter antall sentraler, men etter innbyggertall. For Tolga kommune betyr det en betydelig reduksjon av rammetilskuddet. Fra 2022 er kommunens egenandel økt med ca 30 %.

Hovedfunn og ønsker avdekket hos frivilligheten

I mai/juni 2022 gjennomførte en politisk oppnevnt komite en kartlegging av frivillig innsats blant innbyggere og foreninger, samt en høringskonferanse med kommunens administrasjon og Tolga frivilligsentral. Målet var å få oversikt over på hvilke områder frivillig innsats kan styrkes, og hvordan samhandling mellom kommune og frivilligheten kan bli bedre eller mer tilfredsstillende.

Frivilligsentralen blir av mange oppfattet som en forening på linje med mange andre, og ikke et senter eller nav for frivillige. Veldig mye av den frivillige innsatsen er av tradisjonell art, så som humanitære organisasjoner. Dette er en type organisasjoner som er på vikende front i dagens samfunn. Det har blitt mer utfordrende å engasjere folk til frivillig innsats, spesielt gjennom de tradisjonelle kanalene. Tradisjonelt foreningsarbeid kan virke begrensende for individuell innsats. Det må legges bedre til rette for at enkeltpersoner kan bidra uten foreningstilhørighet.

Kommunen må bære brensel til ildsjelene, bygge opp under innsatsen som styrker lokalsamfunnet. I den grad de kommunale tjenestene kan åpne opp for frivillig innsats er ofte behovet av individuell art, dvs. at enkeltpersoner trenger bistand til oppgaver i hverdagen som de kommunale tjenestene ikke dekker. Dette kan være av art besøksvenn, aktivitetsvenn, følge til lege mm.

Det kan også jobbes for å opprettholde ikke lovpålagte oppgaver som ulike dagtilbud, barselgrupper, språktrening, eller kontaktfamilier for innvandrere.

Kommunen må koordinere sin kontakt mot foreningslivet og frivillige generelt bedre. Det er ønskelig med en digital plattform for utlysning og «shopping» av frivillige oppdrag.

Det må jobbes for å understøtte og legge til rette for at Frivilligsentralen får en sentral, synlig og større rolle for å utløse frivillig arbeid i Tolga.

Fremtidens frivillighet i Tolga kommune

Det er stor frivillig aktivitet i kommunen. Kommunen må hele tiden utvikle seg når det gjelder frivillighet. Hva er det som skal til for at folk skal få lyst til å engasjere seg? De frivillige må oppleve at de blir anerkjent og det er viktig med effektive tiltak. Kommunen må kjenne den lokale frivilligheten og gå i dialog med den. Når frivillighet og kommune samhandler godt bidrar dette til et lokalsamfunn med høy aktivitet, trygghet og bærekraft. Tolga kommune ser behov for å utvikle samarbeidet med Tolga frivilligsentral for å skape vekst i frivilligheten. Det er også viktig å sikre at frivillig innsats kan blomstre uten innblanding fra kommunen eller organisasjoner.

Gratis lokaler til lag og foreninger vil bety manglende kommunale leieinntekter på kort sikt, men vil kunne gi store positive samfunnseffekter på lang sikt. Lavere utgifter til deltakelse i aktiviteter vil hindre utenforskap, som igjen kan hindre psykisk uhelse og belastninger senere i livet. Deltakelse i sosial og kulturell aktivitet som barn har langtidseffekter som samfunnet er tjent med.

Visjon og mål

Kommunens overordnede visjon:

“Tolga kommune – kommune med TÆL”

Tydelig - Ærlig – Lojal

Visjonen for sektor Samfunnsutvikling i Tolga:

“Sammen om bolyst og bærekraft”

Visjonen for sektor Velferd i Tolga

“Mestring i alle livsfaser»

Visjonen for sektor Oppvekst i Tolga

«Røtter i fortida, tro på framtida og læring i fellesskap»

Visjon for frivilligmeldingen

- *Et lokalsamfunn der frivilligheten blomstrer!*

Mål

- Tolga kommune og frivilligheten respekterer hverandres egenart og har et fruktbart samarbeid.
- Tolga kommune er en god tilrettelegger for frivilligheten.
- Tolga kommunes samarbeid med Tolga frivilligsentral bidrar til vekst i frivilligheten.

Handlingsplan for Tolga kommune

Handlingsplanen er bygget opp med utgangspunkt i de 10 frivilligpolitiske bud.

MÅL

1 Kjenne frivilligheten i kommunen vår.

SLIK GJØR TOLGA KOMMUNE DET

➤ Vi er synlige og til stede i lokalsamfunnet der frivilligheten lever sitt liv, og være vårt ansvar overfor frivilligheten bevisst.

➤ Vi skal holde den frivillige lag- og foreningslisten oppdatert i samarbeid med frivilligheten, og gjøre den kjent gjennom kommunens hjemmeside.

2 Vedta en tverrsektoriell kommunal frivillighetspolitikk.

➤ Alle tjenesteenhetene bidrar til oppfølging av handlingsplanen.

➤ Handlingsplanen rulleres hvert fjerde år.

3 Anerkjenne frivillighetens egenverdi.

➤ Vi lar de frivillige være frie og villige – til å gjøre hva de vil.

➤ Vi holder sommeråpent på Dølmotunet i samarbeid med frivilligheten

➤ Vi bidrar til Olsok i samarbeid med frivilligheten.

➤ Vi deler ut Tolgaprisen.

➤ Vi skal belyse frivillighetens rolle i samfunnet gjennom aktivt informasjonsarbeid.

4 Fokuserer på forenkling. Det gir mer frivillighet.

➤ Vi tilstreber minst mulig byråkrati.

➤ Vi gir frivilligheten kontaktpersoner å forholde seg til.

➤ Vi tar ansvar for å samordne og koordinere frivilligheten der kommunen er hovedarrangør.

➤ Vi tilbyr frivillige lag og foreninger «Tilskuddsportalen». (tiltak)

➤ Bestilling av kommunale lokaler skjer enkelt via kommunens hjemmeside.

5 Tilrettelegge for frivillighetens egenutvikling.

➤ Vi tilbyr kurs i «Tilskuddsportalen». (tiltak)

➤ Vi samarbeider med Tolga frivilligsentral for å kunne tilby kurs innen rekruttering, ledelse, markedsføring m.m. (tiltak)

6	Skape dialog med frivilligheten.	➤ Vi inviterer til dialogmøter mellom frivilligheten og kommunen årlig. (tiltak)➤ Vi har jevnlige møter med Tolga frivilligsentral.➤ Vi inviterer frivilligheten til å samarbeide med tjenesteenhetene.
7	Anerkjenne og støtte opp om frivillighetens merverdi.	➤ Vi viser vår anerkjennelse direkte til frivilligheten og via media.➤ Vi anerkjenner og støtter frivillighetens rolle tilknyttet inkludering og mestring.➤ Vi presenterer de frivillige lagene og foreningene, med fokus på formål, aktiviteter og merverdi på våre hjemmesider. (tiltak)➤ Vi gir frivilligheten anerkjennelse via medvirkning.
8	Gi frie midler.	➤ Vi gir bidrag til kulturlivet gjennom kunst-, kultur- og idrettsfondet, samt gjennom prosjektstøtte med Samskapningsmidler.
9	Ikke konkurrere med frivilligheten.	➤ Vi konkurrerer ikke med de frivillige, men tilrettelegger for en god rekruttering av frivillige til organisasjonene.➤ Vi støtter Tolga frivilligsentral sitt arbeid med å stimulere enkeltpersoner og grupper i kommunen til frivillighet.
10	Skape forutsigbarhet for frivilligheten.	➤ Vi tilstreber at frivilligheten skal ha forutsigbare rammer.➤ Vi bevisstgjør de ansatte i god tilnærming til samarbeid med frivilligheten.➤ Vi inngår samarbeidsavtaler med frivilligheten